

Mița
Potropopescu

Tincuța
Popesco

Mândica
Piscopesco

Five o'clock

Five o'clock pe englezește înseamnă *cinci ceasuri*. În lumea mare, fiecare damă-și hotărăște o zi pe săptămână (*jour fixe*), când primește, la ceasurile cinci după-amiazi, vizite și face musafirilor tratație cu ceai; de aceea se mai zice și *five o'clock tea*, adică pe românește *ceaiul de la cinci ceasuri*. În genere, damele din lumea mare publică în carnetul Claymoor, spre știința numeroaselor cunoștințe, ziua lor de primire. De exemplu, citim în *l'Indépendance roumaine*:

„*Madame Esméralde Piscopesco, five o'clock tea tous les jeudis.*”

„Azi e joi. Haide — zic eu — la madame Piscopesco.”

Feciorul în frac și cu mănuși albe mă introduce în salonul splendid al somptuosului *hôtel Piscopesco*. Dar nu văz pe nimeni... A! în fund! auz, în salonașul intim de cel mai pur stil Louis XV, cîrbind pe-ntrecute, ca doi scatii, două glasuri de coconițe. Merg acolo. Madam Mândica Piscopesco cu surioara sa, madam Tincuța Popesco. Cocoana Mândica mă întâmpină cu grația-i obicinuită. Mărturisesc drept... Am mare slăbiciune de ceea ce francezul numește *la causerie*, și de aceea frecventez bucuros cercurile *mondains*. Îmi place adică, pe românește, să stau de vorbă cu damele din lumea mare. Găsesc în conversația lor mult mai multă grație decât în conversația bărbaților. Femeile știu să spună o mie și o sută de nimicuri într-un mod mult mai interesant decât spun bărbații

lucrurile cele mai serioase... O floare, o panglicuță, o deosebire d-abia simțită între două nuanțe, un nimic, distilate prin mintea subtilă a unei femei și exprimate prin acele dulci modulațiuni de voce și prin jocul acela încântător al luminilor ochilor, capătă, pentru mine cel puțin, un farmec indicibil¹. Iată-mă dar în elementul meu... Aci desigur am să petrec câteva momente delicioase.

Eu: Madam Piscopesco, dați-mi voie...

Măndica: Vii tocma la pont.

Tincuța: Ai fost...?

Măndica: Taci, tu!... Las' să-l întreb eu... Ai fost aseară la circ?

Eu: Am fost.

Tincuța: Cine mai...

Măndica: Taci, soro! n-auzi? (*Către mine:*) Ai văzut pe Mița?

Eu: Pe sora matale?

Măndica: Nu... Pe Mița, pe Potropopeasca a tânără?

Eu: Da; era într-o lojă în fața mea...

Măndica (Tincuții): Ai văzut?

Tincuța (mie): Cu cin'...

Măndica: Taci!... (*Mie:*) Cu ce pălărie era?

Eu (încurcat): Cu...

(*Tincuța vrea să mă-nterupă.*)

Măndica (astupându-i gura cu mâna): Cu o pălărie mare...

Eu (răsuflând): Da...

Măndica (Tincuții): Ai văzut? (*Mie:*) Bleu gendarme...

Eu: Da...

Măndica (mie): Cu pamglici *vieux-rose*...

(*Eu dau din cap afirmativ.*)

1. Inexprimabil.

Măndica (Tincuții): Te mai prinzi aldată?
Tincuța: Stai, să vedem... (*Mie:*) Era cu bărbatu-său?
Măndica (Tincuții): Taci tu!
Tincuța: Apăi, lasă-mă și pe mine, soro!...
Tot tu?
Măndica (mie): Era cu Potropopescu?
Eu (încurcat): Mi se pare că...
Măndica: Nu era cu Haralâmbina?
Eu (și mai încurcat): Cu care Haralâmbina?...
Tincuța: Cu mă-sa.
Eu: ...
Măndica: ... O bătrână mică, urâtă, parcă-i o smochină uscată, și gătită-gătită...
Eu (răsuflând): Da.
Tincuța: Cu părul roșu vopsit...
Eu: Da, da.
Tincuța (Măndichii): Ai văzut?
Măndica: Ce să văz?... parcă mă-sa nu știe!
(*Mie:*) A venit cineva în lojă la ele?
Eu: ...
Tincuța: Mitică...
Eu: Care Mitică?
Măndica: Ei! care Mitică...
Tincuța: Lefterescu, locotenentul...
Eu: Să mă credeți, cuconițelor, pe onoarea mea vă spun, că nu pot să zic, pentru că eu...
Măndica: Pentru că dumneata ești cavaler și nu vrei să spui.
Tincuța: Da' pe Lefterescu l-ai văzut în circ?
Eu: Mi se pare că era într-un stal, drept în fața mea.

Mândica: Lângă loja ei!... (*Tincuții:*) Ai văzut! Ai înțeles acuma pontul?... Vezi, dacă ești proastă?

Tincuța: Peste poate!

Eu (aruncând o privire pe fereastră și văzând o trăsură închisă, care a tras la scară): Vorbești de lup și madam Potropopesco la ușe.

Tincuța: Ea!

Mândica: Vezi ce obraznică e!...

Eu (având un presentiment și luându-mi pălăria): Doamnelor, dați-mi voie să vă salut... Îmi pare bine că vă găsesc totdeauna vesele și grațioase... Eu trebuie să mă retrag.

Tincuța (tăindu-mi calea): Așa degrab'?

Eu: Vă asigur că... o afacere... urgentă...

Mândica (acoperindu-mi ușa): Fără să iei măcar un ceai?

Eu (apăsând din ce în ce mai mult de negrul meu presentiment): Parol...

Mândica: Tocmai acu?

Tincuța (smulgându-mi pălăria): Peste poate!

(*Eu, trebuind să cedez, cad zdrobit pe un puf.*)

Feciorul: Madam Potropopesco.

(*Mândica se face roșie, Tincuța vânăată, eu galben. Mița Potropopesco apare, uimitoare de frumusețe și de toaletă ca totdeauna, purtând pălăria bleu gendarme. Cele trei dame se sărută foarte afectuos.*)

Mița: E un ger afară, mașer, că nu-ți poți face o idee... Dacă o ținea așa toată noaptea, se duce dracului rapița!

Eu: Nu crez... Am vorbit cu arendașii...

Mița: Aș! Nu mi-a scris azi Potropopescu al meu?

Mândica (Miții): Ai fost aseară...

Tincuța (Măndichii): Taci, tu! las' să-ntreb eu. (*Miții:*) Ai fost aseară la circ, madam Potropopesco?

Mița: Da.

Măndica: Sin...

Tincuța: Taci!... (*Miții:*) Singură?

Mița: Nu; cu mamam.

Tincuța: Cu mamam?... Bravo!

Eu (sculându-mă): Doamnelor, eu...

Măndica (împiedicându-mă să-mi iau pălăria, și încet): Tocma la pont? (*Merge să apese nasturele soneriei.*)

Tincuța: Și... era multă lume la circ?

Mița: Foarte multă.

Măndica (sunând prelungit): Ce slugi dobitoace!

(*Feciorul vine.*)

Măndica: Nu te-am chemat pe dumneata: treaba dumitale e să stai la ușe; unde e dobitoaca de Roza? Ce face cu ceaiul?

(*Feciorul iese.*)

Tincuța (Miții): Era cineva dintre cunoscuți?

Mița: Mai nimeni... Era Costandinasca, Dumitreasca, Vasileasca, Georgeasca, Ogretinencile...

(Roza, subreta, apare.)

Mândica: Ce faci cu ceaiul ăla?

Roza: E gata, conită.

Mândica: Apăi, de ce dracu nu-l aduci odată?

Roza: E gata, în salon.

Mândica: Atunci, de ce nu spui, proasto!

(Roza pleacă bombănind.)

Mândica: Să nu bombănești, obraznico!

(Toată vremea asta, madam Tincuța Popesco tace, bătându-se pe palma stângă cu un cuțit de sidef pentru tăiat corespondența; pe când madam Potropopesco se consideră în oglindă, drăcuindu-și un cârlionț rebel

din frunte, care nu vrea să stea cum trebuie. Madam Piscopesco cu un gest degajat ne poartă în salonul cel mare la ceai. Un samovar și un serviciu de argint cu coroană de conte deasupra monogramei E.P. — Esméralde Piscopesco — de toată frumusețea.)

Tincuța (Miții): Apropo, nu mi-ai spus cine mai era la circ.

Mița: Ba ți-am spus. Ogretinencile...

Tincuța: Nu... Dintre bărbați...

Mița: Dintre bărbați?

(Eu trec repede din salonaș și-mi iau pălăria.)

Măndica: Nu iei ceaiul?

Eu (ținându-mi în sus și bine pălăria): Ba da.

Tincuța: Mitică... nu era?

Mița: Mitică?... nu știu care Mitică...

Tincuța: Lefterescu!... sublocotenentul!

Eu (frigându-mă cu ceaiul, către Măndica): Pardon, eu trebuie să...

Mița (râzând foarte veselă, către Tincuța): A! Lefterescu! Mitică al dumitale...

Tincuța: Ba al dumitale, obraznico!

Mița: Ba al tău, mojico!

(Eu, scăpând din mână paharul cu ceai, împing pe madam Piscopesco cât colo, dau în lături pe fecior și într-o clipă sunt în curte. În poartă, întâlnesc pe bravul Lefterescu.)

Eu: Un' te duci?

Mitică: La *five o'clock*, la madam Piscopesco.

Eu: Fugi, nenorocitul!

1900

